
[2024-41-RE](#)

Causa 2024-41-RE

(Fernández De Oliveira c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 268-2024. Recurs d'empara

Aute del 12 de juliol del 2024

BOPA núm. 83, del 24 de juliol del 2024

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 19 de juny del 2024, per la representació processal del Sr. Fernando Carlos Fernández De Oliveira, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 20 de desembre del 2023, dictada pel Tribunal de Corts, i, contra la sentència del 31 de maig del 2024, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, interpretats a la llum de l'article 3.2 d'aquest mateix text, que reconeix els principis de seguretat jurídica i d'interdicció de l'arbitrari, i de la presumpció d'innocència, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que reposi la part recurrent en la plenitud dels seus drets i que, per tant, l'absolgui del delictes del qual se l'acusa;

Vista la Constitució, especialment els articles 3.2, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 20 de desembre del 2023, el Tribunal de Corts va dictar una sentència que, entre d'altres, condemnava el Sr. Fernando Carlos Fernández De Oliveira com a responsable penalment, en concepte d'autor, d'un delictes major d'estafa qualificada causant un perjudici superior a 6.000,00 €, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat criminal, a la pena d'1 any de presó condicional, amb un termini de suspensió de la condemna de 4 anys.

En concepte de responsabilitat civil va ser condemnat a indemnitzar al perjudicat en la quantitat reclamada de 81.741,56 €.

1.2. La representació processal del Sr. Fernando Carlos Fernández De Oliveira, així com la del perjudicat, van formular recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 31 de maig del 2024, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava ambdós recursos i confirmava íntegrament la resolució dictada per la primera instància.

1.3. El 19 de juny del 2024, la representació processal del Sr. Fernando Carlos Fernández De Oliveira va interposar un recurs d'empara contra la sentència del Tribunal de Corts i de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia que s'acaben de ressenyar.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

-
- De manera substancial, el recurrent al·lega que va ser condemnat per haver venut unes accions pretesament embargades. No obstant això, afirma que aquestes accions no estan embargades i que no hi ha cap prova en el sumari que acrediti aquest embargament.

  - Addueix que els tribunals es fonamenten en una consulta efectuada en el Registre de Societats a través d'internet, en què s'indica de manera clara que es tracta d'una nota "*de càracter informatiu*" i que "*no dóna fe del contingut del Registre*".

  - Considera que aquesta nota no és una prova real, que hagués calgut demanar un certificat al Registre, i si bé la Sala Penal li retreu no haver contestat el contingut de la consulta efectuada, considera que no li correspon provar la seva innocència, sinó que per contra correspon a la part acusadora provar la seva culpabilitat, afegint que un document que no prova res, no és un document a rebatre.

  - Com va al·legar en apel·lació, si només hi havia 150 accions embargades sobre 690, podia vendre'n 330 perfectament.

  - Retreu a la Sala Penal fonamentar-se en suposicions en lloc d'haver recercat la realitat sobre l'embargament o no de les accions venudes, i per aquest motiu s'han vulnerat els seus drets a la presumpció d'innocència, a un procés degut i a l'exigència d'una decisió fonamentada en Dret.

  - Finalment, també addueix que el fet que en el procediment hi haguessin dos acusats i que només se'l condemnés a ell i s'absolgués a l'altre, a causa de la seva professió, i perquè la seva actuació es va atribuir a una manca de diligència o a una imprudència, la qual haurà de ser dirimida per la via que correspongui, no és un raonament lògic, ni raonable.

  - Efectivament, si l'altre acusat no tenia la voluntat d'enganyar ningú, tampoc la tenia aquest recurrent; considera precisament que va acudir a un advocat de prestigi per intentar fer les coses bé, ja que no és expert en dret. D'acord amb els fets provats, és il·lògic concloure que l'altre acusat no va actuar amb dol i que aquesta part sí que ho va fer i que per això se'l condemna per estafa.

  - Addueix que si les accions realment estaven embargades, ambdós van actuar per error o imprudència, per tant, no se'l pot condemnar.
-

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que el reposi en la plenitud dels seus drets i que, per tant, l'absolgui del delictes del qual se l'acusa.

2.2. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- En primer lloc, la Sala Penal confirma que els fets declarats provats no constitueixen un delictes menor de creació de certificat inverteç, ni tampoc un delictes de creació de document inautèntic.

- El document en litigi, redactat pel professional, on no consten ni el seu nom, ni la seva activitat en cap moment, estava encapçalat pels noms de les dues persones que van pactar i recollia el conjunt de pactes atorgats en relació amb la compravenda de les participacions d'una societat.

- No obstant això, la Sala Penal precisa, en segon lloc, que el Tribunal de Corts va considerar que els fets provats eren constitutius, respecte del recurrent, del delictes major d'estafa qualificada causant un perjudici superior a 6.000,00 €.

- En els fonaments de dret segon i tercer, la Sala Penal demostra l'existència dels elements constitutius del delictes: l'existència d'un engany per induir a altre a error a l'hora de contractar; un perjudici en el patrimoni; un nexes causal i directe entre l'engany provocat i el perjudici; i, un ànim de lucre com a element de l'injust.

- En aquest cas, en cap moment es va informar dels embargaments que afectaven a les participacions de la societat al comprador, tan sols se'l va informar d'un únic deute de 33.000,00 €, en concepte de lloguers endarrerits, que ell va decidir assumir.

- La Sala Penal considera que l'ocultació de l'embargament caracteritza l'engany com a element constitutiu de l'estafa; el recurrent va aconseguir el desplaçament patrimonial de 33.000,00 €, que el comprador ha afirmat que no hagués abonat si hagués conegut la realitat de la situació. Per tant, l'acte de disposició patrimonial també està demostrat.

- Afegeix que la relació de causalitat també s'estableix clarament, ja que la causa de la disposició

---

patrimonial és l'engany del recurrent que va assegurar al comprador la venda del 33% d'una societat, quan en realitat no existia cap contrapartida contractual, ja que no li podia transmetre cap participació, sabent que les tenia embargades.

- I l'ànim de lucre està materialitzat en el fet concret d'aconseguir liquidar els lloguers endarrerits per un import de 33.000,00 € i continuar amb l'explotació del local, fent subscriure al comprador un nou contracte d'arrendament, havent-se de fer càrrec ell dels lloguers a partir d'aquell moment.

- Per tant, entre d'altres, la Sala Penal desestima el recurs d'apel·lació interposat pel recurrent i confirma íntegrament la sentència del Tribunal de Corts.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La demanda d'empara que dona lloc a aquesta causa al·lega la vulneració dels seus drets fonamentals a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret. Acompleix tots els pressupòsits de caràcter processal i formal exigits per la llei. I ja s'ha exhaurit la via ordinària, allò que no succeïa quan el supòsit de fet va arribar a aquest Tribunal, per primera vegada i a instància d'una altra de les parts i que va ser resolt mitjançant l'auto del 22 de novembre del 2021 (causa 2021-83-RE). D'altra banda, en la consideració quarta del seu escrit ofereix una proposició de prova que resulta innecessària, ja que els documents acompanyats ja s'integren *per se* en la causa i les actuacions han estat reclamades i obtingudes pel Tribunal en compliment d'allò que disposa l'article 89 de la seva Llei qualificada. De tota manera cal significar que aquesta remissió de les actuacions no comporta inexorablement un nou examen exhaustiu del seu contingut, perquè, com ha remarcat aquest Tribunal en nombrosíssimes sentències, la seva funció no és la d'una tercera instància, ni la d'un tribunal de cassació, ni la d'un tribunal suprem, sinó que se centra i contrau a analitzar la constitucionalitat de determinats actes i, en aquest cas concret, si la sentència dictada per la Sala Penal, el 31 de maig del 2024, ha infringit els drets fonamentals a la jurisdicció, al procés degut i a l'obtenció d'una decisió fonamentada en Dret o ha desconegut principis com el de seguretat jurídica, la interdicció de l'arbitrarietat i la presumpció d'innocència, en la forma en què han estat integrats en el nostre ordenament jurídic.

3.2. El dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, té diversos vessants o diverses manifestacions. La primera, el dret de tota persona a accedir als òrgans judicials per a la defensa dels seus drets i llibertats, aspecte que no es denuncia en aquest cas. També el dret a un procés just que segueixi els tràmits disposats per la llei i que no li produeixi indefensió. El recurrent manifesta que considera vulnerat aquest dret, però no individualitza ni concreta quina, com i quan ha estat la suposada vulneració. En definitiva, una lectura completa de la seva demanda acredita que fonamentalment considera que la sentència impugnada no respecta el seu dret a obtenir una decisió

---

fonamentada en Dret, ja que no es troba ben fonamentada, amb caràcter general i específicament, perquè, al seu entendre, es basa en un document -una nota simple- que és de caràcter merament informatiu i no dona fe del contingut del Registre. És en relació amb aquesta consideració que al·lega la infracció dels principis de seguretat jurídica, d'interdicció de l'arbitrarietat i de presumpció d'innocència.

3.3. La doctrina jurisprudencial d'aquest Tribunal ha vingut assenyalant, de manera constant i uniforme, que el dret a obtenir una decisió que posi fi a un determinat procediment judicial exigeix que la resolució estigui motivada, ja que així ho exigeix amb caràcter general l'article 86.2 de la Constitució, i que la decisió estigui fonamentada en l'ordenament jurídic. Respecte de la motivació també ha precisat aquest Tribunal que aquesta obligació no pot ser considerada com a complida quan l'òrgan judicial es limita a una mera declaració de voluntat, sinó que ha d'estar precedida de l'argumentació que la fonamenti. No cal una argumentació extensa o exhaustiva que respongui a tots els punts i qüestions plantejats per les parts, ni impedeix una fonamentació concisa, sempre que sigui objectivament suficient. La decisió fonamentada en Dret no exclou que pugui ser considerada jurídicament errònia en el sentit que constitueix una infracció de llei o de doctrina legal. La decisió judicial no consagra una *veritas* absoluta, sinó que *pro veritate habetur*, ja que en diverses ocasions no hi ha només *one right answer* i el marge d'apreciació de la jurisdicció ordinària s'ha de respectar i no suplantar. El dret a la jurisdicció no garanteix l'encert de les resolucions que habitualment no acontenten a alguna de les parts en litigi. El cànon de constitucionalitat només exigeix que la decisió no sigui manifestament infundada o arbitrària de manera que no pugui ser considerada una expressió de l'exercici de la justícia, sinó una simple aparença d'aquella.

3.4. Tant la sentència de la Sala Penal, directament impugnada, com la del Tribunal de Corts que està a la seva base, es troben àmpliament fonamentades. Aquesta darrera conté una descripció de fets provats en la qual queden detallats tots aquells que el Tribunal ha considerat rellevants a la llum de les actuacions sumarials i del desplegament de la vista oral. Ho fa de manera cronològica i substantiva, aplicant les regles de la sana crítica. Sobre la base d'aquests fets, absol a un dels inculpats i condemna a l'altre. No resulta exacta l'afirmació del recurrent en el sentit que la seva condemna es basi només en la nota simple, de caràcter informatiu i que no dona fe del contingut del Registre. L'òrgan judicial d'instància arriba a la conclusió de l'existència del delictes després d'examinar tot l'*iter* de la negociació entre les parts que es perllonga durant un període de temps notable, d'escoltar la declaració dels encausats, de valorar la documentació que consta a les actuacions i de fer mèrit dels indicis i presumpcions que es podien deduir dels medis probatoris practicats, tant els de naturalesa personal, com real. I, la Sala Penal confirma aquesta decisió d'una manera que en cap cas pot ser considerada il·lògica, arbitrària o absurda.

3.5. Una vegada fixades les anteriors consideracions, cal examinar si s'han infringit els principis de seguretat jurídica, d'interdicció de l'arbitrarietat, així com de la presumpció d'innocència i singularment aquest darrer. La resposta respecte dels dos primers és evident. No s'ha vulnerat el principi de la seguretat jurídica perquè tots els tràmits processals han estat complimentats d'acord amb la llei i en forma correcta, sense que la part recurrent hagi formulat especials reserves abans de la presentació de la demanda d'empara i no havent-se infringit cap cànon de constitucionalitat. I no ha existit arbitrarietat perquè la decisió adoptada per la Sala Penal està suficientment fonamentada

---

en Dret i no arriba a cap conclusió que pugui ser considerada com a arbitrària, tal i com s'ha raonat anteriorment. Més rellevància presenta la qüestió de la presumpció d'innocència. Aquesta constitueix un dret fonamental -en els termes de l'article 10.2 de la Constitució. Aquest Tribunal Constitucional ja va tenir l'oportunitat de pronunciar-se sobre aquesta matèria, en una de les seves resolucions originàries -sentència del 5 de novembre de 1996 (causa 1996-5-RE) i, darrerament ho ha fet en la sentència del 17 d'abril del 2023 (causa 2022-69-RE) i en l'aute del 19 de desembre del 2023 (causa 2023-77-RE). La presumpció d'innocència és especialment rellevant abans d'una resolució judicial ferma en la via ordinària. I fins i tot pot ser tinguda en compte quan la resolució judicial no es fonamenta en una prova de càrrec que no necessàriament ha de produir una certesa absoluta, sinó la convicció de la veritat més enllà de qualsevol dubte raonable. La valoració de la prova de càrrec correspon al jutjador ordinari que en ella ha de fonamentar la seva decisió d'una manera que no sigui irraonable, arbitrària, absurda o manifestament injusta, però que evidentment no sempre ha de coincidir amb la pretensió feta valer en judici. Com s'ha dit en el fonament jurídic anterior, la Sala Penal ha considerat que la presumpció d'innocència, en aquest cas, quedava destruïda per una prova, o per un conjunt de proves, de càrrec de caràcter suficient.

3.6. Una vegada efectuades les consideracions anteriors, aquest Tribunal Constitucional ha d'aplicar necessàriament -per exigència de l'article 37.2 de la seva Llei qualificada- el mandat legal de decidir la inadmissibilitat de la demanda d'empara per la raó que el recurs presenta una "*falta manifesta de contingut constitucional de la infracció denunciada*", ja que no s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció de la part recurrent atès que el procés ha estat tramitat degudament, que la decisió de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia es troba fonamentada en Dret i que no es poden considerar infringits els principis de seguretat jurídica, d'interdicció de l'arbitrarietat i de la presumpció d'innocència.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2024-41-RE interposat per la representació processal del Sr. Fernando Carlos Fernández De Oliveira contra la sentència del 20 de desembre del 2023, dictada pel Tribunal de Corts, i, contra la sentència del 31 de maig del 2024, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, a la presidenta del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

---

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 12 de juliol del 2024.

Jean-Yves Caullet Joan Manel Abril Campoy

President Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat